

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **J. R.**, bývajúcej v M., zastúpenej Mgr. P. P., advokátom v M., proti odporcovi **R. Š.**, bývajúcemu v M., zastúpenému JUDr. J. V., advokátom v M., **o vypratanie nehnuteľnosti z titulu vrátenia daru**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 9 C 65/2008, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. februára 2011 sp.zn. 5 Co 19/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom z 13. októbra 2010 č.k. 9 C 65/2008-134 zamietol návrh navrhovateľky, ktorá sa domáhala vydania podielu 1/3-iny z nehnuteľnosti trojizbového bytu č. X. na druhom poschodí, v obytnom dome číslo súpisné X., na ulici B., evidovanej na parcele číslo X. a spoluvlastníckeho podielu X. na spoločných častiach a spoločných zariadeniach vrátane príslušenstva domu zapísané na LV č. X. pre k.ú. P. na Správe katastra nehnuteľností v M.. Zároveň rozhodol, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Dospel k záveru, že správanie sa odporcu voči navrhovateľke nie je postačujúce pre záver o splnení podmienok vrátenia daru v zmysle ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Ťažisko problému videla navrhovateľka v incidente, ktorý sa mal odohrať 5. decembra 2007. Odporca má svoj podiel na nevhodnom správaní sa počas incidentu, no toto nemožno považovať za základ pre právo darcu domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom vrátenia daru je len také správanie obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Toto negatívne správanie sa musí prejavovať objektívne a nestačí len subjektívny pocit a úsudok darcu. Pri posudzovaní súd zobral do úvahy aj tú skutočnosť, či toto konkrétne správanie sa

obdarovaného možno vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov a to z princípu vzájomnosti, to znamená, či aj navrhovateľka svojím správaním a konaním nedala k tomu podnet. Vypočutí svedkovia a to hlavne dcéra navrhovateľky uviedla, že sa príležitostne pohádali, ale nevnímala to ako nejaké vážne rozpory v ich vzťahu. Väčšinou sa pohádali kvôli financiám. Súd zobral do úvahy a hodnotil aj správanie samotnej navrhovateľky v tom smere, že nebolo vždy štandardné, vždy sa nesprávala k obdarovanému tak, ako by sa predpokladalo. Súd uzavrel, že aj správanie navrhovateľky bolo príčinou a podnetom pre neprímeranú reakciu odporcu, konkrétne v incidente, ktorý sa odohral 5.12.2007. Vzhľadom k týmto skutočnostiam súd potom rozhodol tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietol.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 22. februára 2011 sp.zn. 5 Co 19/2011 na odvolanie navrhovateľky rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Skonštatoval, že súd prvého stupňa v predmetnej veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a tento správne aj po právnej stránke kvalifikoval. Úplne sa stotožnil aj s odôvodnením súdu prvého stupňa, na ktoré v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. aj odkázal. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie navrhovateľka. Dovolacie dôvody sú dané podľa § 241 ods. 2 písm.a/ (v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237) a písm.c/ O.s.p. (rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Odňatie možnosti konať pred súdom navrhovateľka videla v chybnom a nedostatočne vykonanom dokazovaní, keď súd nevykonal navrhovateľkou navrhované dôkazy na preukázanie skutočností ňou tvrdených. Súdy na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdili.

Odporca navrhol dovolanie zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním navrhovateľky nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Procesnú prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku navrhovateľky by zakladala len prípadná procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je dovolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na uvedenú povinnosť sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa – a to aj vzhľadom na obsah dovolania – zaoberal tiež otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte

rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej (niektorým) z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver odvolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. Mimoriadnosť dovolania ako opravného prostriedku, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, sa prejavuje aj v tom, že jeho prípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. je spojená výlučne len s najzávažnejšími, v ňom taxatívne vymenovanými procesnými vadami zakladajúcimi tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) nezakladajú prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa uvedeného ustanovenia.

Z obsahu dovolania vyplýva, že navrhovateľka v danej veci namietala procesnú vadu v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. a jej existenciu videla v postupe súdov, keď nevykonali ňou navrhované dôkazy, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili, skutkový stav zistili nedostatočne a vec nesprávne právne posúdili.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p. zakladá taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Ako Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol už vo viacerých svojich rozhodnutiach, pokiaľ bolo rozhodnutie súdu vydané na základe neúplne zisteného skutkového stavu, neznamená to bez ďalšieho, že je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. O procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, ktorá spočíva v odňatí možnosti konať pred súdom, ide len vtedy, keď súd neumožnil účastníkovi vykonať v priebehu konania práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť, či doplňovať) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom prednesu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1,

§ 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 3, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 53/2000. Zo spisu nevyplýva, že by navrhovateľke bolo odňaté niektoré z uvedených procesných práv.

V sporovom konaní, o ktoré ide aj v prejednávanej veci, platí dispozičná a prejednacia zásada. Účastníci sú v ňom povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky (viď § 101 ods. 1 O.s.p.) a sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; len súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná (viď § 120 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ účastník navrhne súdu dôkaz, je povinný uviesť, ktoré skutočnosti sa týmto dôkazom majú preukázať. Súd nevykoná dôkazy, ktoré nie sú pre posúdenie veci relevantné a nemôžu smerovať k zisteniu skutočností predvídaných skutkovou podstatou právnej normy, ktorú treba na danú vec aplikovať. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Uvedené vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, v ktorom vyslovil názor, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom alebo za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení. Ten istý záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež v uznesení z 27. novembra 1997 sp.zn. ObdoV 56/98, ktoré bolo uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 6/2000.

Navrhovateľka v dovolaní namietala, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne

vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne neprípustné – viď § 241 ods. 2 písm.a/ až c/ O.s.p.).

Rovnako je potrebné uviesť, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá ani to, pokiaľ súdy svoje rozhodnutie založili na neúplných skutkových zisteniach. Nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

V dovolaní sa odvolaciemu súdu vytýka, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K odňatiu možnosti dovolateľky pred súdom konať nemohli viesť ani právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, lebo ustanovenie § 237 písm.f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., pretože súd svojím rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Či už teda súdy napadnuté rozhodnutia založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), neodňal tým navrhovateľke možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie navrhovateľky procesne neprípustné. Dovolací súd preto jej mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné.

Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p. s použitím § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová